

Raport podsumowujący tematyczne spotkania konsultacyjne dla lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych wokół zmian dokumentu „Gdańsk 2030 Plus Strategia Rozwoju Miasta”

WPROWADZENIE

Opracowanie stanowi podsumowanie przebiegu spotkań organizowanych w ramach trwających w dniach od 26 marca do 29 kwietnia 2022 roku konsultacji społecznych projektu zmian dokumentu pn. Gdańsk 2030 Plus Strategia Rozwoju Miasta. Tekst bazuje na rezultatach dyskusji w ramach czterech spotkań. Były one poświęcone kluczowym obszarom funkcjonowania Miasta: (1) mobilności i przestrzeni (24 uczestników), (2) ochronie środowiska i adaptacji do zmian klimatu (31 uczestników), (3) rozwojowi gospodarczemu (30 uczestników) oraz (4) rozwojowi społecznemu (28 uczestników). Spotkania odbyły się w dniach 4-5 kwietnia 2022 roku w formule zdalnej, za pośrednictwem platformy Microsoft Teams. W każdym z trwających od 90 do 120 minut spotkań uczestniczyli Zastępca lub Zastępczyni Prezydenta Miasta Gdańska. Moderatorem spotkań był Krzysztof Stachura, socjolog i badacz społeczny.

W trakcie spotkań przedstawione zostały założenia Strategii i powody dokonywania jej zmian. Uczestnicy otrzymywali informację na temat założeń modyfikacji Strategii. Mogli również zgłaszać swoje uwagi i opinie odnośnie do zapisów zaprezentowanych w dokumencie. Formułowane na spotkaniach uwagi miały zarówno wydźwięk ogólny, jak i dotyczyły konkretnych elementów Strategii. W części relacjonującej założenia zmian w obrębie Strategii moderator przedstawiał informację na temat partycypacyjnego charakteru procesu zmian w dokumencie. Wskazywano m.in. na wyniki badań ankietowych realizowanych wśród mieszkańców oraz wnioski z przeprowadzonego cyklu warsztatów. Uczestnicy otrzymali informację na temat już zrealizowanych elementów procesu zmiany Strategii, jak również nadchodzących w najbliższych miesiącach kolejnych etapach prac. Edyta Damszel-Turek oraz Justyna Przeworska z Biura Rozwoju Gdańska przedstawiały założenia modelu struktury funkcjonalno-przestrzennej, który jest częścią Strategii i stanowi graficzne przedstawienie wizji rozwoju przestrzennego Gdańska.

Część zasadnicza spotkań konsultacyjnych polegała na dyskusji wokół celów strategicznych, przypisanych im kierunków, a także wskaźników wraz z określonymi rezultatami. Spotkania poświęcone były rozmowom o czterech celach: (1) Dostępne Miasto, (2) Zielone Miasto, (3) Innowacyjne Miasto i (4) Wspólne Miasto. Uczestnicy mogli odnosić się do różnych celów w

ramach danego spotkania, ale w głównej mierze były one poświęcone rozmowom o danym celu i związanymi z nim: kierunkami, wskaźnikami oraz rezultatami.

Na podstawie materiału zebranego z czterech spotkań zbudowana została struktura raportu, odzwierciedlająca układ celów określonych w Strategii. Z uwagi na specyfikę spotkań, poświęconych dyskusji o zapisach kierunkowych zmian strategicznych, nacisk w opracowaniu położony jest na wskazanie głównych elementów wymagających, w ocenie uczestników, potencjalnej modyfikacji na dalszych etapach pracy z dokumentem, ale też ich ewentualnych wątpliwości odnośnie do specyfiki zapisów w projekcie zmienianej Strategii. Formułowane w poszczególnych częściach uwagi mogą dotyczyć konkretnych kierunków zdefiniowanych w ramach danego celu. Często jednak mają bardziej ogólny charakter i dotyczą generalnego celu określonego w dokumencie strategicznym.

Każde ze spotkań zostało podsumowane, a wątki pojawiające się w dyskusji – ustrukturyzowane. Część relacji przyjmuje formę rekonstrukcji dialogu między uczestnikami, przede wszystkim przywołania pytań oraz udzielonych odpowiedzi. W przypadku, gdy w opracowaniu rekonstruowane są kolejne wypowiedzi tej samej osoby, przy jej imieniu i nazwisku nie znajduje się już odniesienie do organizacji bądź instytucji, jaką reprezentuje. Afiliacja podawana jest natomiast kilkakrotnie, jeśli dana osoba uczestniczyła i dyskutowała w więcej niż jednym spotkaniu.

W tekście zasadniczym wyodrębnione zostały również uwagi formalne zgłaszane w trakcie spotkań. Jeśli zapisane je podczas spotkania w oknie czatu, zostały one w tekście powielone w identycznej formie (bez ingerencji redakcyjnej).

* * *

PODSUMOWANIE PRZEBIEGU SPOTKAŃ KONSULTACYJNYCH

DOSTĘPNE MIASTO

Spotkanie otworzył Zastępca Prezydenta ds. zrównoważonego rozwoju Piotr Grzelak

Dyskusja w ramach spotkania

Krystian Birr [Politechnika Gdańska] podkreślił, że wszystkie określone w ramach celu kierunki działań powinny mieć odzwierciedlenie we wskaźnikach (zasada: 1 kierunek działania = 1 wskaźnik).

Marian Ochocki [Rada Dzielnicy Chełm] zapytał o sposób wyliczenia proporcji czasu przejazdu komunikacją publiczną w relacji do transportu indywidualnego. Michał Tusk [Zarząd

Transportu Miejskiego w Gdańsku] wskazał, że w przypadku transportu zbiorowego dane pobierane są z informacji rozkładowej, a Zarząd Transportu Miejskiego dąży do dostosowywania rozkładów jazdy do stopnia natężenia ruchu i skali generowanych opóźnień. Ruch samochodowy szacowany jest w oparciu o dane z Map Google. Michał Tusk podkreślił, że transfery komunikacją publiczną trwają blisko 2 razy dłużej niż samochodem osobowym (różnica 1,97x). Wskaźnik liczby podróży w mieście oszacowany na 59% (wskaźnik rezultatu dla celu głównego) wynika z pomiarów prowadzonych w ramach badań ruchu realizowanych przez Biuro Rozwoju Gdańska. W odpowiedzi Marian Ochocki zgłosił postulat, by możliwe było bezpieczne pozostawianie roweru elektrycznego w przestrzeni miejskiej, np. w drodze rozbudowy sieci strzeżonych parkingów w miejscach największego natężenia usług publicznych.

Krystian Birr podkreślił, że przededagowania wymaga wskaźnik rezultatu: *„Średni czas podróży komunikacją miejską dłuższy o nie więcej niż połowę (50%) od czasu przejazdu samochodem osobowym”*, ponieważ może on sugerować, że podróż miałaby być dłuższa. Słowo „podróż” wymagałoby również przemyślenia i ewentualnego dopracowania, co wynika z nieostrej definicji tej kategorii. Krystian Birr dodał, że w dokumencie brakuje metodyki liczenia wybranych wskaźników oraz brakuje ich wartości bazowych, np. relacji pomiędzy elementami, okresów obowiązywania. Rozwiązaniem mogłoby być doprecyzowanie tych kwestii w aneksie. Należałoby również rozważyć używanie określenia „transport zbiorowy” w miejsce pojęcia „komunikacja miejska”.

Michał Tusk odpowiedział, że podróże liczone są zgodnie z zasadą „door-to-door”, a w obliczeniach uwzględnia się dane ze szczytu popołudniowego. Pod uwagę brane są typowe dni tygodnia, tj. wtorek, środa i czwartek, a wskaźnik obliczany jest na podstawie 4 tysięcy relacji transportowych w skali Gdańska. Celem działań w tym obszarze jest zmiana relacji czasowej z transportu zbiorowego nad indywidualny. Wskaźnik ma w realny sposób określać, jak można wpłynąć na relację między przejazdem transportem zbiorowym i transportem prywatnym.

W kontekście dostępności transportowej Paweł Rydzyński [InnoBaltica Sp. z o.o.] dodał, że z badań wynika, że preferowana odległość miejsca zamieszkania od przystanku komunikacji miejskiej wynosi od 400 do 600 m w przypadku np. transportu autobusowego, i dwukrotnie tyle (od 1000 do 1200 m, max. 1500 m) w przypadku kolei. Większe odległości sprawiają, że mieszkańcy preferują pokonać trasę samochodem. Paweł Rydzyński dodał, że należy dążyć do tego, aby dostępność transportowa w Gdańsku była lepsza niż ta, którą określono we wskaźnikach w projekcie zmienionej Strategii. Podkreślił także znaczenie systemu FALA w kontekście rozwoju transportu publicznego w skali Miasta. Ma on bazować na innowacyjnych rozwiązaniach i wpłynąć na gdański system taryfikacji.

Paweł Rydzyński zwrócił uwagę na wyzwania związane z rozwojem infrastruktury miejskiej w dzielnicach położonych daleko od centralnych części Miasta. Podkreślił, że należy rozwijać

funkcje publiczne w obrębie peryferyjnie położonych osiedli, a także inwestować w rozwój transportu publicznego, który umożliwi szybkie przemieszczanie do centrum, a przez to także zaspokajanie szeregu ważnych potrzeb życiowych. Jednocześnie jako ważne wyzwanie jawi się rozwój sieci rowerowej, w tym likwidacji braków w już istniejącej siatce ścieżek rowerowych. Paweł Rydzyński podkreślił, że ważne jest, by Miasto zachęcało mieszkańców do poruszania się rowerem, rozważając przy tym, jaki powinien być kształt polityki transportu samochodowego. Paweł Rydzyński postawił pytanie, czy w dokumencie zawarte zostały zapisy dotyczące zakazu wjazdu samochodów do centrum miasta. W odpowiedzi Marian Ochocki podkreślił, że należy nie tyle polegać na zakazach dla kierowców samochodów, co raczej na dawaniu alternatywy w docieraniu do określonych miejsc w Mieście w alternatywny sposób.

Krystian Birr odniósł się do wskaźnika określającego liczbę ofiar śmiertelnych w wypadkach drogowych. Podkreślił, że należałoby wpisać w dokument strategiczny wartości wynikające z prognoz i analiz, niekoniecznie natomiast wartość 0. Rozwiązaniem mogłoby być zastąpienie określenia „zmniejszenie liczby ofiar śmiertelnych” na „dążenie do zmniejszenia liczby ofiar śmiertelnych”. Krystian Birr dodał, że powinna istnieć możliwość wyliczenia wskaźnika zmniejszenia ryzyka zajścia określonych zdarzeń. Przemysław Rydzyński zasugerował, by założyć spadek procentowy (zmniejszenie np. o 50 %), zapisując, że „wizja 0” to wartość idealna i zobowiązanie. Marian Ochocki uznał, że omawiane założenie spadku liczby ofiar śmiertelnych wypadków do zera niesie za sobą ogromne koszty związane z wdrożeniem rozwiązań technicznych mających prowadzić do realizacji tego celu. Piotr Grzelak odpowiedział, że sugerując takie rozwiązanie, bazowano na wzorach skandynawskich, które są łatwe do zrozumienia i przekładają się na realne efekty.

Marian Ochocki poprosił o zdefiniowanie terminu „miasta krótkich odległości”. Krzysztof Stachura udostępnił link do publikacji na ten temat w gdańskim kontekście: <https://eurobuildcee.com/news/50508-gdansk-i-krotkie-odleglosci>. Krystian Birr poddał analizie ideę miasta dostępnego, wskazując, że w przypadku gdańskiej charakterystyki należy uwzględniać policentryczny układ Miasta, który przekłada się na wydłużony czas podróży. Edyta Damszel-Turek [Biuro Rozwoju Gdańska] podkreśliła, że idea miasta krótkich odległości nie ogranicza się wyłącznie do kwestii związanych z transportem. Wskazała, że istotne znaczenie mają w tym kontekście: swoboda przemieszczania się po mieście, dostępność do terenów zielonych, możliwość odpoczynku w najbliższym sąsiedztwie (a w konsekwencji rozwój miasta do wewnątrz), wielofunkcyjny charakter ośrodka miejskiego, dostępność miejsc pracy w różnych sektorach, a także przyjazność miasta. W mieście krótkich odległości mieszkańcy korzystają z usług dostępnych w sąsiedztwie, a definicja takiego miasta może być inna dla matki z dzieckiem oraz dla seniora.

Przemysław Rydzyński wskazał, że Gdańsk przeszedł bardzo intensywny okres transformacji w ostatnich kilkunastu latach, stając się atrakcyjniejszy dla mieszkańców, także w wymiarze jakości przestrzeni publicznych. Przykładami mogą tu być Dolne Miasto czy Wrzeszcz Dolny.

Marian Ochocki dodał, że przyjazne przestrzenie publiczne są ważne dla mieszkańców i należy przywracać ważne społecznie funkcje tych miejsc, mimo że wiąże się to z wysokimi kosztami wdrażanych zmian.

Formalne uwagi zgłoszone do dokumentu

1. *„Średni czas podróży transportem publicznym dłuższy nie więcej o 50% od samochodu” jest założeniem OK, ale pytanie czy chodzi o sam przejazd transportem z X do Y, czy o przemieszczenie się door-to-door? [Paweł Rydzyński, InnoBaltica Sp. z o.o.]*
2. *Pytanie jeszcze czy ew. tego wskaźnika 50% nie warto jakoś rozbić, bo czym innym są podróże centrum-centrum, a inne centrum-osiedle. No i czym oczywiście inne są realia przy trasach, gdzie można skorzystać z transportu szynowego, od tych gdzie nie można. [Paweł Rydzyński, InnoBaltica Sp. z o.o.]*
3. *W dokumencie (np. w załączniku lub innej formie) powinna zostać sprecyzowana możliwie precyzyjna metodyka liczenia wartości wskaźników rezultatu. [Krystian Birr, Politechnika Gdańska]*
4. *Sugeruje się określenie wartości bazowych (stan wyjściowy) dla każdego wskaźnika. [Krystian Birr, Politechnika Gdańska]*
5. *Wskaźnik "Średni czas podróży komunikacją miejską dłuższy o nie więcej niż połowę (50%) od czasu przejazdu samochodem osobowym." należy przeredagować ponieważ zawiera błąd logiczny (sugestia, że podróż TZ musi być dłuższa), oraz porównanie czasu podróży do czasu przejazdu. Propozycja zapisu: "Średni czas podróży transportem zbiorowym nie dłuższy niż 150% czasu podróży samochodem osobowym." [Krystian Birr, Politechnika Gdańska]*
6. *Czy w akapicie na str. 16 "Podstawowy szkielet kolejowy" zapis nie powinien odnosić się do sieci kolei miejskiej/aglomeracyjnej, a nie "systemu PKM"? Obecny zapis nie precyzuje czym jest system PKM oraz pomija SKM. [Krystian Birr, Politechnika Gdańska]*
7. *Przeciętne akceptowalne odległości do pokonania pieszo z miejsca pracy/szkoły/zamieszkania: do przystanku komunikacji miejskiej - ok/ 500 m, do przystanku/ stacji kolejowej - ok. 1000 m. Powyżej tej odległości, pasażer raczej rezygnuje z transportu publicznego na rzecz przejechania całej trasy samochodem. Warto w dokumencie wpisać, że w Gdańsku należy dążyć do tego, żeby każdy mieszkaniec miał dostęp do transportu publicznego nie gorszy niż któryś z ww. Wskaźników. [Paweł Rydzyński, InnoBaltica Sp. z o.o.]*
8. *Całkowicie podzielam uwagę dot. "kolei aglomeracyjnej". Używajmy zawsze nazwy "kolej aglomeracyjna", a nie "SKM", "PKM" czy Polregio. PKM jest nazwą zarządcy linii kolejowej - nie jest to osobny przewoźnik (choć nazwa się przyjęła i mówi się "jadę PKM-ką". Żeby to się nie zlewało - zawsze powinno się pisać "kolej aglomeracyjna". [Paweł Rydzyński, InnoBaltica Sp. z o.o.]*

Spotkanie otworzył Zastępca Prezydenta ds. przedsiębiorczości i ochrony klimatu Piotr Borawski

Dyskusja w ramach spotkania

Natalia Grzymała [Rada Dzielnicy Śródmieście] odniosła się do kwestii działań w zakresie wzrostu bioróżnorodności, pytając o sposób liczenia nasadzeń drzew oraz skali utraty drzew pod rozwój inwestycji. Wskazała przy tym wagę zapisów w Nowym Zielonym Ładzie, odnosząc się do roli czwartej przyrody w mieście (nieużytków i dzikiej przyrody). Maciej Lorek [Wydział Środowiska Urzędu Miejskiego w Gdańsku] podkreślił, że tego rodzaju działania są dla Miasta ważne, wskazując na rozpoczęcie funkcjonowania w ramach Wydziału Środowiska Urzędu Miejskiego w Gdańsku Referatu Bioróżnorodności i zachęcając przy tym do kontaktu oraz współpracy z Miastem.

Monika Mazurowska [Rada Dzielnicy Aniołki] postawiła pytanie o możliwość wzmocnienia funkcji Ogólnomiejskiego Systemu Terenów Aktywnych Biologicznie, np. w drodze wskazania możliwych form ich ochrony. Sformułowała też postulat dbałości o obecność wysokiej zieleni przy ciągach komunikacyjnych (pieszych i kołowych), sygnalizując możliwość określenia warunków w tym zakresie w kontekście planowania przestrzennego. W odpowiedzi Edyta Damszel-Turek [Biuro Rozwoju Gdańska] podkreśliła, że Strategia nie odnosi się wprost do Ogólnomiejskiego Systemu Terenów Aktywnych Biologicznie, ale zapisy Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego przekładają się na miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego. Edyta Damszel-Turek wskazała przy tym, że wysokie szpalery drzew pojawiają się wzdłuż ciągów pieszych i jest to istotny element odnawiania przestrzeni publicznych.

Monika Mazurowska podniosła wątek retencji miejskiej, m.in. kwestii odzyskiwania wody deszczowej i wykorzystywania jej do podlewania zieleni. Postawiła w tym kontekście pytanie, czy wzmocnione zostaną przepisy w zakresie rodzajów zieleni na gruncie rodzimym (powierzchni biologicznie czynnej). Odnosząc się do tej kwestii, Edyta Damszel-Turek podkreśliła, że Miasto dąży do powiększania terenu biologicznie czynnego i wzmocnienia miejskiego systemu przyrodniczego. Michał Szymański [Gdański Zarząd Dróg i Zieleni] podkreślił znaczenie zwiększania pojemności zbiorników retencyjnych i zieleni retencyjnej w Gdańsku. Mariusz Sadłowski [Biuro Energetyki] dodał, że Miasto posiada kontrolę nad własnymi zasobami, co umożliwiło sformułowanie wskaźnika z tego obszaru w istniejącej postaci.

Marian Ochocki [Rada Dzielnicy Chełm] postawił pytanie dotyczące sposobów osiągnięcia zmniejszenia emisji gazów cieplarnianych i wzrostu mocy instalacji OZE. Zapytał również o dostępność danych dotyczących skali problemu emisji gazów cieplarnianych oraz

możliwość korzystania mieszkańców z ogrzewania systemowego. Mariusz Sadłowski wskazał, że możliwe jest redukcja emisji w drodze działań takich jak m.in. termomodernizacja, dotacje na wymianę źródeł ogrzewania (np. Program Czyste Powietrze) czy wymiana pojazdów na elektryczne. Zadeklarował, że Miasto będzie szukać nowych formuł finansowania inwestycji w odnawialne źródła energii i podkreślił, że istotne znaczenie ma wspieranie mieszkańców w zakresie produkcji przez nich własnej energii elektrycznej. Ważny pozostaje także rozwój sieci ciepłowniczej i zapewnienie możliwości korzystania z ciepła systemowego mieszkańcom. Działania z zakresu monitoringu czystości powietrza realizuje w Gdańsku Agencja Regionalnego Monitoringu Atmosfery Aglomeracji Gdańskiej. Reprezentująca tę organizację Magdalena Haas podkreśliła, że Agencja posiada dane dotyczące stanu powietrza z wielu lat.

Marian Ochocki dostrzegł związek kierunków strategicznych w ramach omawianego celu z ideą transformacji energetycznej oraz z zagadnieniami turystyki i czasu wolnego, które realizowane są w ramach celu Innowacyjne Miasto. Wskazał przy tym na słabo zagospodarowane tereny Parku im. Steffensów, podobnie jak Ewa Lieder [Forum Rad Dzielnic], która jako ważny wskazała postulat spędzania czasu wolnego w zielonych przestrzeniach publicznych.

Monika Mazurowska podkreśliła istotność kreowania nowych przestrzeni publicznych, jako przykład wskazując Młode Miasto, potencjalnie możliwe do uwzględnienia jako Gdańska Przestrzeń Lokalną, istotne miejsce rekreacji mieszkańców. Edyta Damszel-Turek odpowiedziała, że pomysły na rozwój nowych przestrzeni można zgłaszać do Biura Rozwoju Gdańska, wskazując przy tym, że na obszarze Młodego Miasta niewielki jest odsetek gruntów gminnych. Monika Mazurowska wskazała w tym kontekście na powiązanie między działaniami w ramach celu Zielone Miasto i Dostępne Miasto, wskazując na ważne cechy przestrzeni miejskich, tj. bliskość i kompaktowość. Jednocześnie Monika Mazurowska zauważyła, że miasto powinno być projektowane w taki sposób, by mogło rozwijać się w modelu zrównoważonym. Anna Babis-Kłudka [Gdańska Infrastruktura Wodociągowo-Kanalizacyjna] dodała, że kluczowe znaczenie w tym kontekście rozwijania miasta zrównoważonego ma edukacja przez całe życie.

Formalne uwagi zgłoszone do dokumentu

- 1. Proponuję uzupełnienie zapisu: Wskaźnik rezultatu – 1. Zasadzenie 50 tyś. drzew o zapis: Właściwa pielęgnacja drzew sędziwych w oparciu o specjalistyczne badania wykonane przez certyfikowanych inspektorów drzew i ekspertyzy w zakresie ryzyka [Jowita Kurach, Centrum Informacji i Edukacji Ekologicznej w Gdańsku]*
- 2. Dzień dobry, do oczekiwanych rezultatów w punkcie 1. proponuję dodać uszczelnienie przepisów i wymogów nadzorów przyrodniczych na etapie przedinwestycyjnym i inwestycyjnym przy termomodernizacjach, remontach, wycinkach itp. (nadzory ornitologiczne i chiropterologiczne) [Aleksandra Mach, Pomorski Ośrodek Rehabilitacji Dzikich Zwierząt Ostoja]*

3. *Zapis działania „1.3 Adaptacja do zmian klimatu (...)” powinien zostać uzupełniony o susze (poza podtopieniami będą występować susze) [Monika Mazurowska, Rada Dzielnicy Aniołki]*

INNOWACYJNE MIASTO

Spotkanie otworzył Zastępca Prezydenta ds. inwestycji Alan Aleksandrowicz

Dyskusja w ramach spotkania

Beata Matyjaszcyk [Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych] podkreśliła znaczenie kategorii innowacyjność. Wskazała, że powinna ona być rozumiana na szereg różnych sposobów, nie tylko w wymiarze gospodarczym, i w takim szerokim sensie powinna być przedmiotem wsparcia i finansowania ze środków publicznych. Innowacyjne w Mieście mogą być także usługi społeczne, a przykładowym narzędziem rozwijania innowacyjności są inkubatory. Paweł Braun [Gdańska Fundacja Przedsiębiorczości] zauważył, że dla innowacyjności bardzo duże znaczenie ma edukacja przedsiębiorcza, od której rozpoczynać powinien się proces budowania innowacyjnego miasta.

Małgorzata Tomaszewska-Szumala [Olivia Business Centre] wskazała na wielowymiarowy charakter pojęcia cyfryzacja. Nie powinna być ona ograniczona do wątku usług administracyjnych. Ważne jest, by cyfryzacja ułatwiała mieszkańcom bieżące codzienne funkcjonowanie, ale istotne znaczenie ma też fakt, że korzystanie z cyfrowych usług może być, przy zachowaniu standardów anonimowości, narzędziem pozwalającym na monitorowanie zachowań mieszkańców, np. weryfikację, z jakiego rodzaju usług korzystają czy w jaki sposób się poruszają. Zastosowanie cyfrowych innowacji mogłoby wspierać działania inwestorów i przedsiębiorców. Przekładałoby się też np. na usprawnianie procesu budowy osiedla (weryfikacja ścieżek, jakimi poruszają się mieszkańcy w celu wytyczenia chodników). Cyfryzacja w ten sposób pozwala na dostosowanie się do mieszkańców, a docelowo może przynosić różnego typu korzyści, np. zmniejszenie odsetka osób poruszających się samochodami w danym rejonie. Marian Ochocki [Rada Dzielnicy Chełm] podkreślił, że w ten sposób wytyczano ścieżki na terenie Politechniki Gdańskiej.

Beata Matyjaszcyk postawiła pytanie o liczbę osób, które miałyby korzystać z usług cyfrowych. Podkreśliła, że wskaźnik powinien obejmować nie tylko zwiększenie skali dostępności usług publicznych, ale także liczbę spraw rozwiązanych przy użyciu narzędzi cyfrowych. Istotne jest, by usługi cyfrowe były realnie wykorzystywane. Należy też określić ich poziom dziś i zdefiniować pojęcie usługi publicznej. Jest nią bowiem też np. zapewnianie pomocy społecznej seniorom. Liczba spraw zrealizowanych cyfrowo pomoże też wskazać kierunek edukacji mieszkańców.

Piotr Bojko [Biuro Informatyki Urzędu Miejskiego w Gdańsku] odpowiedział, że w kontekście Strategii za usługi cyfrowe należy rozumieć te, które są realizowane przez jednostki samorządu terytorialnego i jednostki miejskie. Są to procedury administracyjne publikowane w Biuletynie Informacji Publicznej. Wskaźnik określający liczbę usług cyfrowych na poziomie 85% wydaje się optymalny na poziomie strategicznym i stanowi wynik ambicji mających znaleźć przełożenie na realia. Marian Ochocki dodał, że cyfryzacja stanowi złożony problem, szczególnie w kontekście aktywności o charakterze administracyjnym (formalnym).

Paweł Braun wskazał na wyzwania, jakie wiążą się z rozwojem strategicznym w obszarze gospodarki morskiej, przede wszystkim działania realizowane wokół portu morskiego. Ma on bowiem znaczenie nie tylko w kontekście skali przeładunku kontenerów, ale też liczby przedsiębiorstw z obszaru *blue economy*, *off-shore* czy technologii wodorowych. Paweł Braun podkreślił, że Gdańsk jest w tym kontekście atrakcyjną lokalizacją inwestycyjną, ale rezultaty dla tego obszaru należy owskaźnikować, co jest trudne. Przykładem może być opracowywanie wskaźnika dla wzrostu potencjału energii morskiej.

Beata Matyjaszczyk zwróciła uwagę na znaczenie wątków: turystyki oraz infrastruktury czasu wolnego. Postawiła pytanie o zasadność powiązania wskaźników z określonymi w ramach celu strategicznego kierunkami. Zauważyła brak wskaźnika dotyczącego potencjału turystycznego, zastanawiając się przy tym, w jaki sposób w ramach innowacyjnego miasta mierzone miałyby być wskaźniki liczby miejsc pracy w nowoczesnej gospodarce. Beata Matyjaszczyk podkreśliła, że w skali Miasta wskazać można wiele dzielnic, w których dostęp do infrastruktury czasu wolnego jest ograniczony. Wskazała, że do tej grupy zaliczają się np. Chełm czy Osowa. Mając ten fakt na uwadze, należałoby dążyć do zmniejszenia liczby dzielnic, w których infrastrukturalna oferta spędzania czasu wolnego jest deficytowa. Jednocześnie Beata Matyjaszczyk podkreśliła, że należy rozważyć wyznaczenie nowego kierunku usług turystycznych lub wzmocnienia posiadanego w tym zakresie potencjału przy wykorzystaniu nowych technologii. Istotny w tym kontekście byłby wzrost liczby usług publicznych, rozumiany nie przez pryzmat liczby miejsc noclegowych, a liczbę atrakcji (oraz skalę ich rozbudowy). Efektem miałyby być zwiększenie liczby turystów lub wydłużenie sezonu turystycznego.

Marian Ochocki postawił pytanie dotyczące narzędzi i zasobów do osiągnięcia celu głównego, czyli wzrostu liczby miejsc pracy w nowoczesnej gospodarce. Podkreślił wagę tego zagadnienia w kontekście rozwoju miasta w perspektywie kolejnych pokoleń, podnosząc przy tym kwestię rezerw na uruchamianie nowych typów działalności gospodarczej.

Justyna Przeworska [Biuro Rozwoju Gdańska] podkreśliła, że w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta Gdańska wykazanych jest około 200 ha obszarów inwestycyjnych, które ulegają ciągłym przekształceniom. Przykładem tego mogą być

biurowce powstające na terenach, które wcześniej spełniały inną funkcję. Gdańsk ma w tym kontekście znaczny potencjał, który musi być powiązany z rozwojem w zakresie liczby ludności w Mieście. Marek Ossowski [Gdańska Agencja Rozwoju Gospodarczego] dodał, że Agencja rozwija parki technologiczne. Posiada około 100 ha gruntów dzierżawionych na terenie Pomorskiego Centrum Logistycznego, które w miarę potrzeb mogą być przeznaczane na działania o charakterze komercyjnym. Na obszarze Pomorskiego Centrum Inwestycyjnego, gdzie powstaje firma Northvolt, wykorzystana została około połowa dostępnych terenów. W obszarze Błonia-Płonia zostało około 40 ha przestrzeni do zagospodarowania. Obranym kierunkiem działań jest dobór partnerów biznesowych, którzy będą tworzyć nowe miejsca pracy zgodne z Inteligentnymi Specjalizacjami Pomorza. Istotne jest też pozyskiwanie do współpracy inwestorów w zgodzie z wartościami Miasta.

Małgorzata Tomaszewska-Szumała podkreśliła, że mieszka w Gdańsku od 4 lat i za wyzwanie rozwojowe uważa inwestycje w transport zbiorowy. Postrzega tę kwestię jako ważny element miasta, które jest innowacyjne. W odpowiedzi Justyna Przeworska wskazała, że Miasto przywiązuje dużą wagę do rozwoju infrastruktury i połączeń transportowych, priorytetyzując przy tym aktywność mobilną.

Formalne uwagi zgłoszone do dokumentu

1. *Proponuję w okresach 2 letnich podobne do tego spotkania, informujące o realizacji przyjętych zamierzeń strategicznych. [Marian Ochocki, Rada Dzielnic Chełm]*
2. *Postuluję dodanie wskaźnika do rezultatu 3 na procent spraw załatwianych przez mieszkańców w e-usługach. [Beata Matyjaszczyk, Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych]*

WSPÓLNE MIASTO

Spotkanie otworzyła Zastępczyni Prezydenta ds. rozwoju społecznego i równego traktowania Monika Chabior

Dyskusja w ramach spotkania

Beata Matyjaszczyk [Gdańska Rada Organizacji Pozarządowych] podkreśliła, że dobrze zdefiniowane cele strategiczne powinny uzupełniać się z wytyczonymi dla nich kierunkami działań, oraz że w ramach Strategii ten element wymaga dopracowania. Beata Matyjaszczyk zauważyła także, że w dokumencie strategicznym większy nacisk powinien zostać położony na kwestie rozwoju przedsiębiorczości i innowacyjności społecznej. W odpowiedzi Monika Chabior stwierdziła, że wątek innowacyjności ma charakter horyzontalny, zgadzając się jednocześnie z tym, że innowacyjność dotyczy także wymiaru społecznego, co może znaleźć przełożenie na odpowiednie zapisy strategiczne.

Beata Matyjaszczyk wskazała, że w ramach celu zdefiniowano więcej kierunków niż wskaźników. Postawiła też pytanie o kryteria wyboru głównego wskaźnika w ramach celu. Monika Chabior odpowiedziała, że tworzenie wskaźników było długotrwałym procesem, a wybór głównego wskaźnika motywowany był potencjałem oddziaływania na cel, jakim jest zwiększenie liczby mieszkańców Gdańska. Monika Chabior dodała, że z tego względu w wytycznych strategicznych znajdują się zapisy dotyczące opieki żłobkowej i przedszkolnej, mające związek z decyzjami dotyczącymi wyboru miejsca zamieszkania. Grzegorz Szczuka [Wydział Rozwoju Społecznego Urzędu Miejskiego w Gdańsku] podkreślił, że wybór wskaźników w ramach omawianego celu był trudnym procesem, co wynika z bardzo szerokiego zakresu obszarowego. Beata Matyjaszczyk odniosła się do tych wypowiedzi, podkreślając znaczenie konsultacji społecznych w procesie końcowego doboru wskaźników.

Aneta Rostkowska [Rada Dzielnicy Osowa, Stowarzyszenie „INNE jest Piękne”] podkreśliła, że Strategii brakuje ludzkiej, kulturowej twarzy, elementu budowania kapitału kulturowego. Zauważyła, że Strategia wskazuje, jak podnosić poziom życia w wymiarze finansowym. Monika Chabior odpowiedziała, że kultura jest ważnym elementem Strategii, a na dobrostan mieszkańców składa się wiele elementów. Barbara Frydrych [Biuro Prezydenta ds. Kultury] stwierdziła, że cele w obszarze kultury definiowane i realizowane są na poziomie operacyjnym. Wskazała, że kulturę postrzega się w skali Miasta niewykluczająco, włączająco i atrakcyjnie, także jako narzędzie rozwoju twórczego i współuczestniczenia w tworzeniu kultury. Ochrona dziedzictwa kulturowego wskazana jest jako cel strategiczny, natomiast konkretne zapisy rozwinięte są poza dokumentem Strategii.

Po spotkaniu Aneta Rostkowska przesłała dodatkową wypowiedź drogą mailową: *„W nawiązaniu do dzisiejszych konsultacji i mojego pytania oraz tego, że chcę być dobrze zrozumiana zapytuję jeszcze raz, czy w strategię Gdańską, kultura jest wpisana jako byt samodzielny, czy też jest narzędziem do realizacji celów strategicznych.... Myślę tu o tych aspektach kultury, które czynią miasto różne od konkurencji poza wartościami już posiadanymi – dostęp do morza, zabytki, obiekty kultury i sztuki etc., co czyni je atrakcyjne turystycznie ...i ja się nie upieram - bo bycie mecenasem kultury tanie nie jest i myślenie o tym, abyśmy wszyscy byli bogatsi a ludziom żyło się lepiej jest nadrzędne zważywszy na politykę kraju i wojnę po sąsiedzku. Myślę też o kulturze w kontekście turystyki. Wiadomo bowiem, że unikatowe miejsca i unikatowe wydarzenia wspierają w sposób znaczny gospodarkę miast.”* (pisownia oryginalna)

Beata Matyjaszczyk zwróciła uwagę na dwa wyzwania: 1) sytuację samotnych, pozbawionych wsparcia rodziny, seniorów oraz 2) nowych mieszkańców pochodzących z Ukrainy. Monika Chabior odniosła się do pierwszej z tych kwestii, mówiąc, że starzenie się społeczeństwa było podkreślane jako istotny element diagnozy sporządzonej na potrzeby zmiany Strategii, jeden z głównych wektorów rozwojowych Miasta. Monika Chabior podkreśliła, że Strategia

uwzględnia potrzeby osób starszych, m.in. poprzez rozwój idei miasta krótkich odległości czy promocję wizji aktywnego i zdrowego stylu życia.

Krzysztof Stachura udostępnił link do badań społecznych, z których wynika, że 79% uchodźców z Ukrainy chce wrócić po wojnie do Ukrainy (zob.: <https://wydarzenia.interia.pl/raporty/raport-ukraina-rosja/aktualnosci/news-79-proc-uchodzcow-chce-wrocic-po-wojnie-do-ukrainy,nld,5939843>). Monika Lewandowska [Prezydium Komisji Społeczno-Gospodarczej OMG-G-S] odpowiedziała, że osoby starsze, ze szczególnymi potrzebami i z niepełnosprawnościami mogą nie wrócić do Ukrainy i z tego powodu niezbędne jest przewidzenie różnych formuł wsparcia finansowego oraz integracji. Marek Jankowski [Gdański Ośrodek Promocji Zdrowia i Profilaktyki Uzależnień] zwrócił uwagę, że wskaźnik dotyczący poprawy stanu zdrowia mieszkańców nie oznacza jedynie braku chorób, ale pełen dobrostan psychofizyczny. W tym sensie założenia strategiczne uwzględniają sytuację osób starszych czy osób z niepełnosprawnościami.

Monika Lewandowska zasygnalizowała znaczenie kwestii pieczy zastępczej i rozwoju zawodowego rodzin zastępczych. Podkreśliła, że z diagnozy wynikała konieczność podejmowania działań w tych kwestiach i zauważyła, że warto byłoby sformułować wskaźniki w omawianym obszarze. Monika Chabior uznała pieczę zastępczą za ważne wyzwanie operacyjne, które powinno być zapisane w dokumentach niższego rzędu niż Strategia. Wskazała, że w Gdańsku realizowane są zadania z tego obszaru, sygnalizując jednocześnie, że mimo ambicji Miasta w zakresie rozwijania pieczy zastępczej występują znaczne ograniczenia związane z funkcjonowaniem placówek opieki nad osobami wymagającymi wsparcia. Mają one przede wszystkim charakter finansowy, a poza tym wynikają z braku dostępnych realizatorów działań.

Monika Lewandowska mówiła również o wadze dokumentu strategicznego dla osób z niepełnosprawnościami. Uznała istniejący materiał za dobrą bazę do wdrażania zmian na poziomie systemowym. Podkreśliła, że w ostatnim okresie pojawiły się nowe dokumenty opisujące kondycję osób z niepełnosprawnościami i wyzwania, jakie stoją przed tą grupą. Efektem tego powinno być zbudowanie wskaźników i rezultatów wiążących dokumenty z poziomu ponadlokalnego ze strategią realizowaną w skali Miasta. Monika Lewandowska zaproponowała, by w dokumencie strategicznym zapisany został wskaźnik dotyczący wsparcia osób z niepełnosprawnościami także po zakończeniu przez nie edukacji formalnej.

W odpowiedzi Monika Chabior stwierdziła, że sytuacja osób z niepełnosprawnościami jest brana pod uwagę w szerokim kontekście wyrównywania szans wszystkich mieszkańców, a także kierunków rozwoju Gdańska, takich jak miasto krótkich odległości, polityka mieszkaniowa czy polityka zatrudnieniowa. Miasto rozwija horyzontalne podejście do wsparcia osób z niepełnosprawnościami. Marian Ochocki dodał, że warto podkreślić rolę osób

z niepełnosprawnościami jako mieszkańców, żeby podkreślić istotność tematyki ich wsparcia, jednocześnie wyjaśniając, jak rozumiane jest pojęcie grup wrażliwych (kierunek działań 2.2.).

Monika Lewandowska podniosła temat edukacji włączającej, także dzieci ukraińskie. Grzegorz Szczuka odniósł się do tej kwestii, podkreślając, że Gdańsk stosuje różne metody i narzędzia edukacji włączającej, w tym te o charakterze innowacyjnym, realizując je często równolegle do oficjalnego systemu edukacji. Grzegorz Szczuka podkreślił, że możliwości działań samorządu w tym obszarze są ograniczone. Przekłada się to na ostrożną formułę budowania wskaźników.

Formalne uwagi zgłoszone do dokumentu

1. *Grupa wrażliwa: warto ujednoczyć słownictwo w dokumentach i doprecyzować pojęcie grup docelowych. Mamy w innych miejscach te same grupy nazwane różnie: raz grupy wrażliwe potem zagrożone wykluczeniem społecznym, wykluczone społecznie. [Monika Lewandowska, Prezydium Komisji Społeczno-Gospodarczej OMG-G-S]*

W odpowiedzi na uwagę formalną Moniki Lewandowskiej [Prezydium Komisji Społeczno-Gospodarczej OMG-G-S] Monika Chabior [Z-czyni Prezydenta Miasta Gdańska ds. rozwoju społecznego i równego traktowania] podkreśliła, że ujednoczanie słownictwa nie zawsze musi być adekwatne. Różnice w używanych określeniach pozwalają poszerzać sposób rozumienia danego zagadnienia, a słownictwo może być używane w różny sposób w zależności od kontekstu. Bazowanie w Strategii na szerokich definicjach jest też uzasadnione dynamicznymi zmianami otoczenia i ma pozwalać na elastyczne reagowanie na pojawiające się wyzwania.

Autor:

Krzysztof Stachura

15.04.2022 r.